

УДК 501+531

*B.A. Борщов, А.М. Ніколенко,  
T.Є. Богданова, І. М. Гришина  
V.A. Borschov, A.M. Nikolenko,  
T.E. Bogdanova, I.M. Gryshyna*

## ПРО РОЗМІРНІСТЬ ТА ОДИНИЦЮ ВИМІРЮВАННЯ МОМЕНТУ СИЛИ ABOUT DIMENSION AND METAGE MOMENT OF FORCE

Як відомо, момент сили відносно точки  $M_O$  – векторна фізична величина, що є мірою обертового ефекту дії сили і визначається векторним добутком:

$$M_O = \mathbf{r} \times \mathbf{F}, \quad (1)$$

де  $\mathbf{r}$  – радіус-вектор, який проведено з точки  $O$  до точки прикладення сили  $\mathbf{F}$ .

Момент сили  $M$  відносно деякої осі, що проходить через точку  $O$ , є скалярною величиною, яка визначається як проекція моменту  $M_O$  на цю вісь.

$$\begin{aligned} \dim M &= L^2 MT^{-2}; [M] = H \cdot m. \\ \dim M &= \dim E; [M] = [E], \end{aligned}$$

де  $E$  – механічна енергія, деякі автори стверджують про випадковий збіг розмірностей та одиниць вимірювання зазначених величин.

У фізиці випадкових збігів не буває. Щоб зрозуміти ситуацію, розглянемо елементарну роботу сили  $\mathbf{F}$  на

обертовальному переміщенні  $d\mathbf{r}$  матеріальної точки, що рухається навколо деякої миттєвої осі обертання, яка проходить через точку  $O$ :

$$dW = \mathbf{F} \cdot d\mathbf{r} = F_r R d\varphi, \quad (2)$$

де  $F_r$  – проекція сили  $\mathbf{F}$  на напрям вектора  $d\mathbf{r}$ ;  $R$  – миттєвий радіус (плече сили  $F_r$  відносно вказаної осі);  $d\varphi$  – миттєвий елементарний кут повороту.

Отже, одержуємо:

$$dW = M d\varphi, \quad (3)$$

де  $M$  – момент сили  $\mathbf{F}$  відносно вказаної осі,  $M = F_r R$ .

Оскільки  $d\varphi$  – величина безрозмірнісна, то хоча  $\dim dW = \dim M$ , проте  $[dW] = H \cdot m \cdot rad$ , тобто робота (або механічна енергія) має однакову розмірність з розмірністю моменту сили, проте одиниці вимірювання цих величин є принципово різними.

УДК 691.32

*A.H. Плугин, A.A. Плугин  
A.N. Plugin, A.A. Plugin*

## ЭЛЕКТРОКОРРОЗИЯ СТРОИТЕЛЬНЫХ КОНСТРУКЦИЙ ОТ ИЗБЫТОЧНЫХ ЭЛЕКТРИЧЕСКИХ ЗАРЯДОВ НА ПОВЕРХНОСТИ ЗЕМЛИ

### ELECTROCORROSION OF STRUCTURES FROM EXCESSIVE ELECTRICAL CHARGES ON THE SURFACE OF THE EARTH

Как известно, Земля обладает электрическим зарядом и полем напряженностью 30 В/м, обусловленными

термодиффузией электронов ядра Земли. Земля также имеет озоновый и ионный (электрический) слои. Показано, что не